

Najbolji savjeti za podršku djetetu s disleksijom

Savjeti za roditelje

Čitanje

Čitajte zajedno kratko vrijeme **svaki dan** i **razgovarajte** o tome što ste pročitali.

Ako vaše dijete **pogriješi** čitajući neku **riječ**, **izrecite je točno, bez komentara** kako biste održali tijek čitanja.

O riječima koje su **teže** za pročitati ili razumjeti porazgovarajte dodatno nakon čitanja i **pojasnite** ih. Zatražite da dijete ponovi riječi i objasni je svojim riječima (provjera razumijevanja).

Koristite tehniku “**ponovi za mnom**”: prvo kratak dio teksta čitate vi, a onda isti taj tekst čita vaše dijete.

Ako dijete pogriješi u čitanju **u jednoj ili dvije riječi na svakih deset riječi**, knjiga mu je vjerojatno prezahtjevnija za tečno čitanje. Takve knjige čitajte “u paru” - naizmjenice čitajte Vi i dijete.

Odaberite **teme** koje vaše dijete **voli**, odvedite ga u knjižnicu neka **samo izabere** sadržaj i materijal koji želi čitati (slikovnica, strip, knjiga ...).

Potražite **prilike za zajedničko čitanje**: čitajte zajedno s djetetom natpise u trgovinama, jelovnike, recepte ili druge upute (npr. one za sastavljanje igračaka ili namještaja).

Kako zajednički čitati?

Pokažite djetetu
gdje piše
naslov, ime
autora
i **broj stranica**.

Ukazujte djetetu
na **rimu**:
“Ove riječi
zvuče slično!”

Potičite
imenovanje
stvari, bića
i pojava
na slikama.

Potaknite dijete
da **nacrta** nešto
vezano uz priču.

Postavljajte
pitanja: “Što
misliš da će se
sljedeće dogoditi
u priči?”

Potičite **čitanje** i
traženje slova
u tekstu.

Ukazujte na **razlike** između riječi i
slove te rečeničnih znakova,
između slova (velika ili mala,
tiskana ili pisana), između različitih
duljina riječi, različitih početnih
slova riječi, između riječi koje
označavaju likove i predmete i onih
koje iskazuju radnje.

Potičite
sažimanje priče,
npr. “Što je
najvažnije
u ovoj priči?”

Koja tehnološka pomagala koristiti?

tableti

audio knjige*

e-čitači

uključeno čitanje zaslona računala

Omoguru

Omoguru

aplikacija Lexie

olovke za čitanje

*Hrvatska knjižnica za slijepe omogućava osobama s teškoćama u čitanju da budu korisnici njihovih audio-knjiga.

Pravopis

Rastavite riječ na dijelove (npr. kro-vo-vi).

Napišite riječi olovkama **različitih boja** te koristite istu boju za ponavljanje istih uzoraka slova (npr. **kro-vo-vi**).

Koristite **mnemotehnike** – rečenice u kojima prva slova svake riječi čine riječ koju treba napisati, npr. *Antilopa trči lijepo, ali sporo.* = atlas

Označite zahtjevne dijelove riječi (tzv. suglasničke skupine u kojima se nižu dva ili više suglasnika kao npr. u riječi **skratiti**) i podudarajuće nizove slova: **ruka, buka, luka: igrati, svirati, skakati.**

Učinite pisanje **zabavnom** aktivnošću: koristite boju, plastelin, drvena ili magnetska slova, žigove s tintom, crtajte riječi u pijesku ili na zamagljenim ogledalima i prozorima.

Istaknite riječi koje je dijete napisalo **ispravno** i **pohvalite** ga. Ako je napisano pogrešno, iskoristite to kao priliku za učenje, npr. pitajte ga je li ta riječ točno napisana, a ako ne uočite pogrešku, sami ju napišite ispravno i pitajte dijete da uočite razlike između napisanog (vaše i svoje riječi) te se ispravi.

Napravite s djetetom njegov **rječnik**, tj. neka uz vašu pomoć točno ispiše riječi koje su mu teške i na kojima često griješi te kod nesigurnosti u pisanju tih riječi može uz pomoć rječnika **provjeriti kako se one pišu.**

Pravopis

MNEMOTEHNIKA ZA DANE U TJEDNU

Ponedjeljak prvi dan,
utorak je odmah tam',
srijeda zlatna sredina,
četvrtak već je bliže kraju,
petak je zadnji prije vikenda -
svi to znaju,
subotom se odmori, daj,
a nedjelja je tjedna kraj!

ZA UČENJE PRAVOPISA KORISTITE TEHNIKU:

POGLEDAJ RIJEČ

RECI TU RIJEČ

SLOVKAJ TU RIJEČ

PREKRIJ RIJEČ

NAPIŠI TU RIJEČ

PROVJERI!

ISPRAVI (AKO JE POGREŠNO)

Ako se u nekoj riječi pojavila greška, cijeli se proces može ponoviti da bi dijete ispravilo pogrešnu sliku riječi.

Pisanje priča

Učenici s disleksijom mogu biti vrlo kreativni, ali mnogima je pisanje teško te će ga izbjegavati, premda mogu imati ideju o tome što bi htjeli pisati.

Evo nekoliko savjeta kako im pomoći:

Kada dijete treba napisati **kratku priču ili sastavak**, razgovarajte o temi kako biste mu pomogli da započne pisati (npr. postavite mu pitanja o temi, informacije koje dijete daje oblikujete u pune rečenice). Pomozite djetetu da prepozna što treba pisati u kojem dijelu teksta (npr. trodijelna struktura teksta - uvod, središnji dio, zaključak).

PLANIRANJE PRIČE

Koristite **umne mape** ili **predloške** u planiranju priče. Jedan od poznatih predložaka je "planina priče"

VRUHUNAC

Opiši **glavni sukob** u priči.

ZAPLET

Opiši **događaje** koji vode do glavnog problema u priči i **emocije** likova.

RASPLET

Opiši kako likovi **pronalaze rješenje problema**.

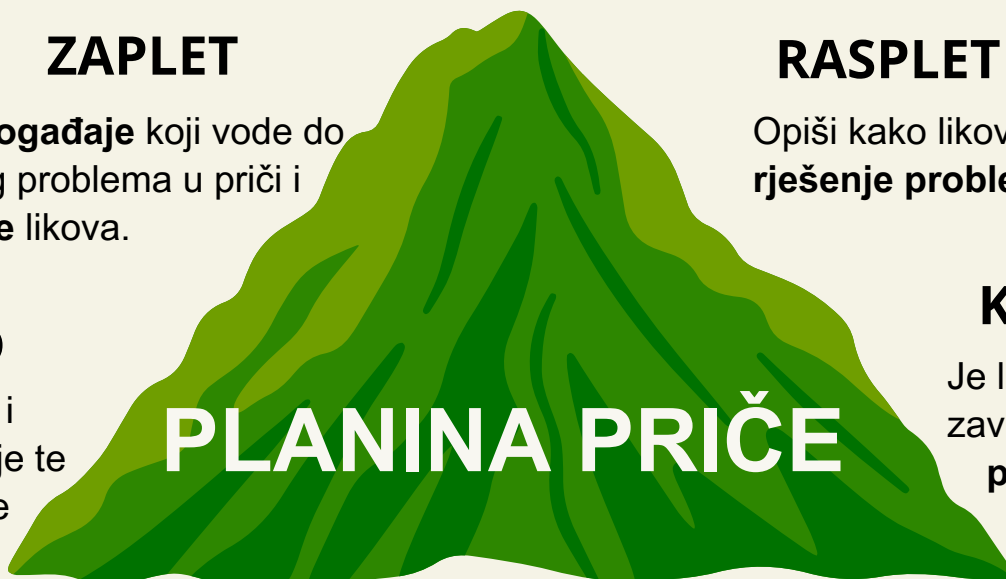
UVOD

Opiši **mjesto i vrijeme** radnje te navedi glavne likove u priči

KRAJ

Je li priča sretno završila? Koja je **pouka** priče?

PLANINA PRIČE

Pisanje priča

PRIČANJE PRIČE

Neka vaše dijete usmeno ispriča svoju priču, a vi **zapisujte**. Možda možete upotrijebiti **rekvizite** i napraviti pravu malu predstavu – pokušajte proces učiniti **zabavnim**!

SNIMANJE PRIČE

Potaknite svoje dijete da pokuša govoriti i **snimati** priču na telefonu, tabletu ili drugom uređaju, **poslušajte zajedno** te razgovorom **nadopunite** priču. Neka dijete napiše natuknice uz vašu pomoć i onda proba napisati priču.

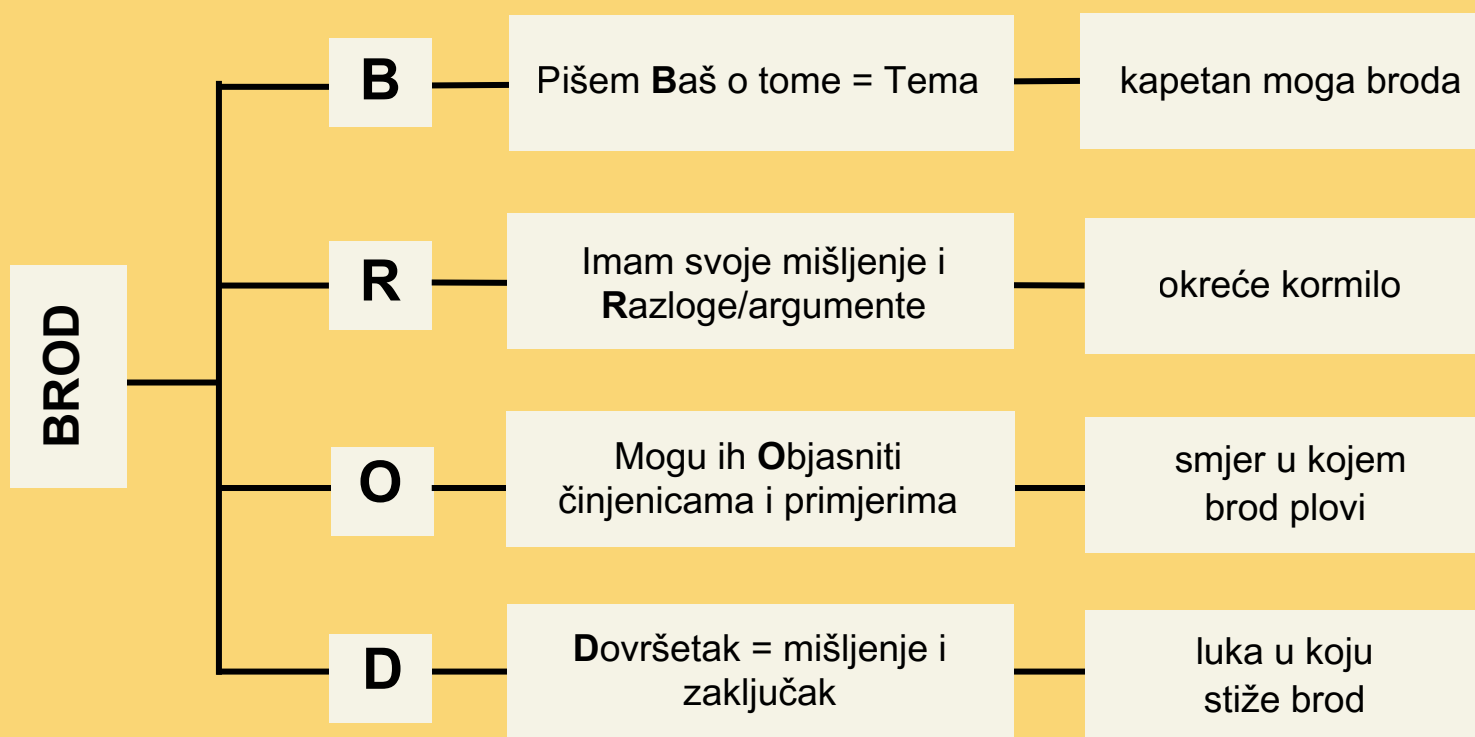
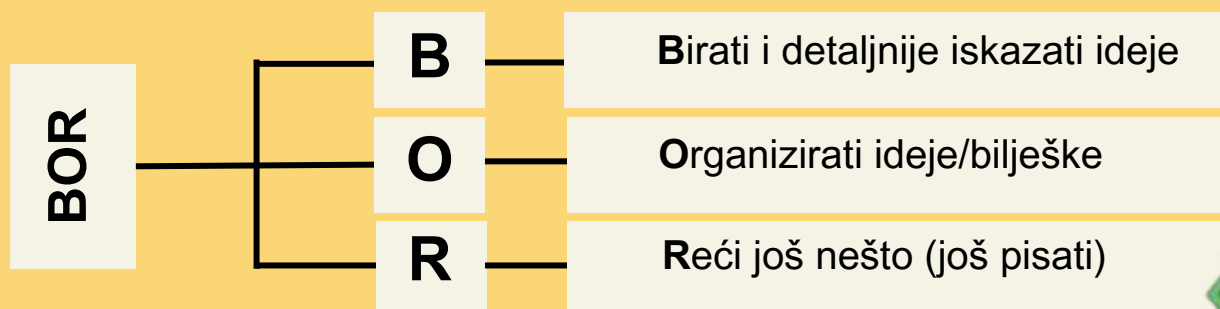
PROVJERAVANJE PRIČE

Podsjećajte na važnost provjeravanja napisanog. Djeca s disleksijom često samo napišu sastavak (priču) i time završe zadatak. Treba ih **podučavati ponovnom čitanju napisanog**, uočavanju onoga što bi mogli ili možda željeli **promijeniti, provjeri pravopisa, interpunkcije i jasnoće. Pomozite im da preprave** napisano.

Na idućoj stranici možete pronaći predložak koji vam može pomoći u provjeri i ispravku napisanog.

PREDLOŽAK ZA PROVJERU I ISPRAVAK PRIČE

Domaća zadaća

Pronađite **mirno mjesto za rad**, bez smetnji poput televizora ili mobilnog telefona.

Uspostavite naviku **zajedničkog čitanja** domaćih zadataka kako biste provjerili razumijevanje.

Označite različite **informacije različitim bojama (color-coding)** i izradite **šarene mentalne mape** te **kartice za ponavljanje**.

Primjerice, za različite kategorije mogu se odrediti različite boje markera, pa se tako pri učenju povijesti mogu sva imena označiti plavim markerom, sve godine zelenim markerom, definicije crvenim, a mjesta žutim markerom.

Napravite **kutiju za školski pribor** poput olovaka, šiljila, gumica itd., kako bi ih dijete moglo lako pronaći.

Razgovarajte i **napravite plan pisanja domaćih zadaća**. Koristite **vizualni planer** ili ploču. **Ispišite** zadatke i rokove. Lakše je riješiti puno malih zadataka raspoređenih kroz dan, nego jedan veliki zadatak odjednom.

Pomozite djetetu da **provjeri svoj rad**, ali i potaknite korištenje prijenosnog računala ili pametnog telefona za provjeru gramatike i pravopisa jer tako dijete postaje samostalnije.

Napravite **popis obaveza** - križanje dovršenih zadataka s popisa vodi do osjećaja postignuća.

Ponavljjanje

Napravite **raspored ponavljanja** s rokovima. Koristite vizualnu pomoć kao npr. zidni planer, aplikacije sa sličnom funkcijom ili kartice (npr. Anki kartice).

Škole često tiskaju brošure s predloženom temama za ponavljanje. Provjerite koje su vam korisne.

Primijenite različite **tehnike za provjeru i ponavljanje** poput umnih mapa, kartica za ponavljanje, rasprava ili snimanja glasovnih bilješki. Pristup koji potiče više osjetila možete koristiti lakšem i bržem upamćivanju (vizualno + auditivno).

Uzimajte **redovite kratke stanke od ponavljanja**. Zbog disleksije ponavljanje može biti naporno, odnosno brže dolazi do zamora.

Pomozite djetetu da **provjeri svoj rad**, ali i potaknite korištenje prijenosnog računala ili pametnog telefona kako bi mogli koristiti provjeru gramatike i pravopisa te tako postati samostaliji.

Istražite internetski dostupne izvore (npr. podcaste / webinare / YouTube isječke) o temi koju obrađujete u školi, da biste ju lakše i na zabavniji način mogli savladati .

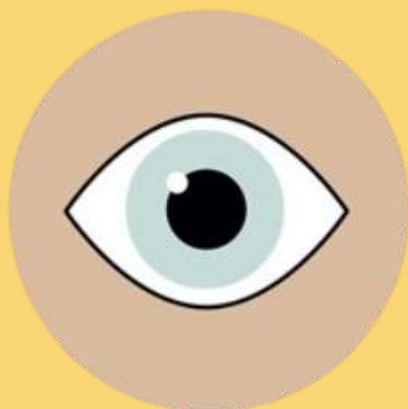
Uvažite da neki učenici uče bolje kada npr. slušaju glazbu ili postoji pozadinski zvuk, dok će druge to ometati.

Ne zaboravite da zajednička ponavljanja u školi prije ispita ne funkcioniraju za sve učenike s disleksijom jer im možda treba **multisenzorički pristup**.

Multisenzorički pristup ponavljanju

VIZUALNO

AUDITIVNO

**TAKTILNO-
KINESTETSKI**

Primjer aktivnosti primjenom multisenzoričkog pristupa:

1

*pisanje slova po pijesku
(taktilno-kinestetski
modalitet)*

2

*učenje podcrtavanjem
ključnih riječi markerom
(vizualni modalitet)*

3

*učenje čitanjem
teksta naglas
(auditivni modalitet)*

Organizacija

Pomozite svom djetetu da nabroji i označi svoje redovite **zadatke**. Napravite **vizualni raspored** njihovog dana.

TJEDNI JUTARNJI RASPORED

Potaknite ih da koriste **samoljepljive** papiriće, **ploču** ili **aplikacije** za podsjetnike.

Pomozite im namjestiti aplikaciju **kalendara** s alarmima za sastanke ili **rokove** za domaću zadaću.

Mnoge škole sada koriste aplikacije za domaće zadaće sa svim zadacima i zabilježenim rokovima. Kao nadomjestak tome koristite dnevnik zadaća kako biste objedinili sve na jednom mjestu.

Potaknite ih da pronađu **određena mjesta** za svoju školsku opremu. Na primjer, školska torba je uvijek na istom mjestu.

Držite stvari u **grupama**. Na primjer, kopačke i štitnici za koljena su na istom mjestu kao i sportska torba.

Označite knjige i radne bilježnice te bilježnice **istom bojom za isti predmet** te ih držite skupa (npr. omotnice knjiga i bilježnica ili naljepnice za knjige i bilježnica za jedan predmet u istoj boji).

Pažnja

Pokušajte otkriti i razumjeti što bi sve moglo ometati vaše dijete u učenju:

Buka - koristite slušalice sa ili bez glazbe (tzv. prigušivanje zvuka), **pronađite tiha mjesta za domaću zadaću** gdje se lakše usredotočiti.

Vizualne smetnje - potaknite ih da sjednu leđima okrenuti prozorima ili vratima.

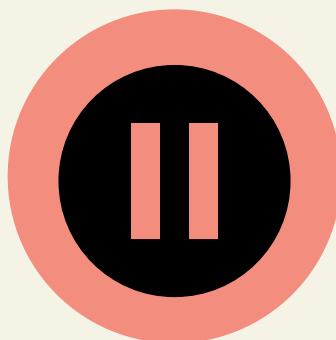
Umor - planirajte redovite **stanke** za odmor u rasporedu.

Monotonija - **izmjenjujte zadatke** koji zahtijevaju duže vrijeme usredotočenosti s onima koji se brzo dovršavaju.

Prezasićenost - **označite dovršene zadatke** kako bi vaše dijete moglo vidjeti svoj napredak.

Upamćivanje

Napravite **popis aktivnosti** koje vaše dijete obavlja svaki dan i pretvorite ih u raspored kako biste ih automatizirali.

Podijelite upute u **male jednostavne korake** i zamolite dijete da vam ih ponovi.

Napravite **pisane ili vizualne liste** za provjeru što ide u njihovu školsku torbu ili ruksak za trening. Provjerite koje stvari trebaju za školu određenog dana u tjednu.

Izmislite **rime** i **mnemotehnike** za lakše pamćenje.

Mnemotehnika: Pamćenje planeta od Sunca

Mama Vesna Zna Malom Janu Skuhati Ukusni Narezak.

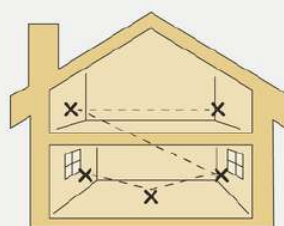
Upamćivanje

Loci metoda pamćenja - pamćenje popisa

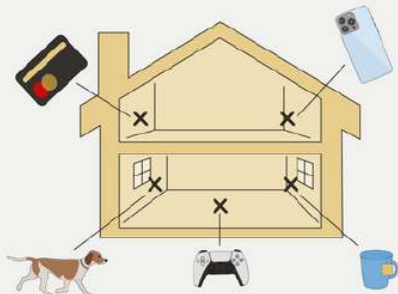
stvorite svoju palaču pamćenja

stvorite putanju kroz palaču

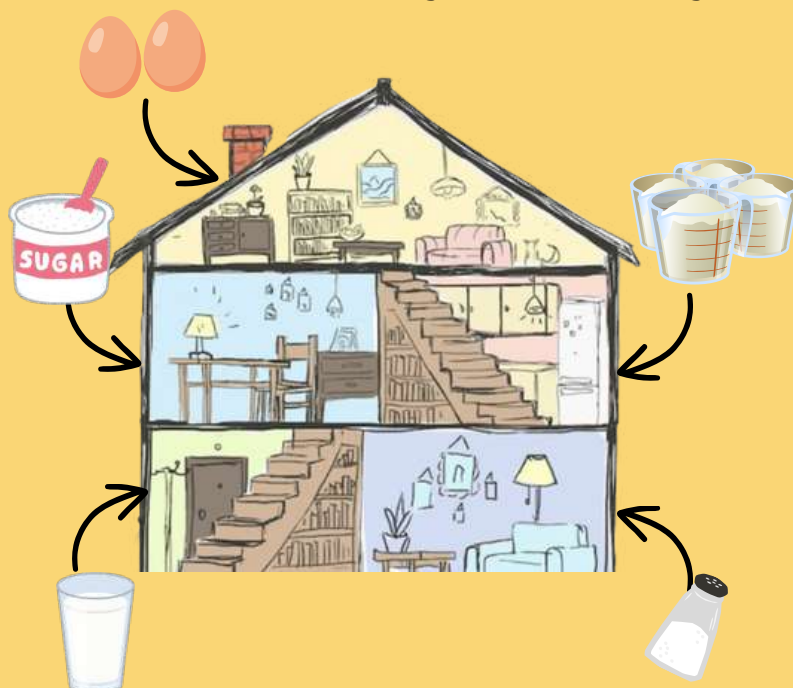
povežite mjesta sa slikama

prisjetite se popisa riječi

Loci metoda pamćenja - pamćenje recepta

Recept

2 jaja
1 šalica šećera
1 šalica mlijeka
4 šalice brašna
malo soli